

16. Kulik A. Jews and the Language of Eastern Slavs // Jewish Quarterly Review 104, No. 1 (December 2014). P. 105–43.
17. Prilutski N. Dialektologische paraleln un bamerkungen. Warsaw: Nayer Varshe Farlag, 1921.
18. Shevelov G. Y. A Historical Phonology of the Ukrainian Language (Historical Phonology of the Slavic Languages IV, Heidelberg 1979).
19. Swoboda V. Ukrainian in the Slavic Element of Yiddish Vocabulary // Harvard Ukrainian Studies 3/4 (1979). P. 818–25.
20. Winford D. (2005). Contact-induced changes: Classification and processes. Diachronica 22. P. 373–427.

УДК 821.112

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-414-9-63>

Непипенко Т. В.

ORCID: 0009-0009-8689-4757

*аспірантка кафедри літературознавства імені Володимира Моренця
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
м. Київ, Україна*

ВЗАЄМНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЇДИШСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУР НА СТОРІНКАХ ПРЕСИ 1928–1930 РОКІВ

Ключові слова: їдиш, єврейська література, літературний канон, преса, літературна критика, Олександр Фінкель.

Літературно-культурний часопис “צושטייער” (“Цуштаєр”, “Внесок”), заснований у Львові після з’їзду єврейських галицьких письменників з ініціативи літературного критика й письменника Мелеха Равича в 1929 році, на відміну від своїх сучасників – ідейно й часто політично ангажованих видань, – мав на меті подавати всебічний огляд тогочасної літератури та культури, публікувати тексти авторів-модерністів і робити свій внесок (згідно з назвою часопису) в культурне життя Галичини. Крім цього, “Цуштаєр” став одним із небагатьох часописів мовою їдиш, що звернули увагу, крім зразків європейської та американської літератури, на українську літературу: у номері за вересень 1929 року вийшла стаття автора Бориса Грабковецького “אוקראינישע ליטעראטור אינ דער לעצטער תקופה” (“Українська література останнього часу”). У ній автор подає огляд власного канону новочасної української

літератури (від Івана Франка до Миколи Хвильового), звертає увагу як на авторів західних регіонів, так і регіонів, що вже на той час увійшли до СРСР; лаконічно характеризує їх та робить висновок про роль української літератури в ширшому контексті.

Заснований у Харкові в 1928 році (проіснував до 1936 року) громадсько-політичний і літературно-науковий місячник “Червоний шлях” був одним із найрепрезентативніших літературних часописів доби, де друкувалися представники багатьох модерністських і авангардних течій. Це видання характеризували багатоманіття й можливість знайти огляди, висловлювання та літературні тексти на будь-який смак, а також у ньому можна було знайти фахові огляди національних літератур СРСР і зарубіжжя. Однією з таких статей є публікація з назвою “Сучасна єврейська література на Україні” перекладача, мовознавця, літературного критика Олександра Фінкеля, що вийшла в другому номері часопису за 1930 рік.

Мета дослідження – розглянути характеристики “нової єврейської літератури” в літературно-критичному огляді Олександра Фінкеля (“Червоний шлях”, 2 випуск за 1930 р.) та “українську літературу останнього часу” в статті Бориса Грабковецького (“Цуштаер”/“צושטייער”, випуск за вересень 1929 р.).

Під час аналізу статті “אוקראינישע ליטעראטור אינ דער לעצטער תקופה” (“Українська література останнього часу”) увага приділяється також питанню авторства: зроблено спробу з’ясувати особистість Бориса Грабковецького й окреслено проблеми, що постали при цьому, та можливі способи їхнього розв’язання.

Наведені статті розглядаються як спроба літературно-критичної розвідки, а також як спроба подати читачам (їдишомовним і україномовним) певний канон відповідно української та єврейської (їдишомовної) літератур. За словами Тамари Гундорової, “Канон за суттю є явищем афірмативним, себто в найзагальнішому філософському сенсі він стверджує певну культурну ідентичність і при цьому сам є інструментом репрезентації певної ідентичности [...] Критерії канонізації завжди викликали дискусії” [3, с. 9–10]. Отже, спрямовані водночас у ретроспективу й перспективу огляди поданих авторами канонів є спробами репрезентації, характеристики й оцінки літератури “Іншого”, інтерес до якого виразно можна бачити в модерністському літературному дискурсі вже в перших десятиліттях ХХ ст. [3, с. 271]. Зі статей можна фіксувати сприйняття єврейським читачем української літератури, спробу репрезентувати українському читачеві літературу їдишську й простежувати взаємоінтерпретації двох національних літератур, що в зазначений період часу дістали можливість активного розвитку й діалогу одна з одною.

Література:

1. Hrabkovetsky Borys. Ukrainische literatur in der letster tkufe // Tsushtayer. Dray Khadoshim shrift far literatur, kultur un kunst. Lemberg, 1929. S. 53–57.
2. Lyubas Anastasiya. Gender, Language and Territory: The Tsushtayer Literary Journal in Galicia and the Contributions of Yiddish Women Writers // Nashim: A Journal of Jewish Women's Studies & Gender Issues, No. 37. 2020. P. 163–84. JSTOR, URL: <https://doi.org/10.2979/nashim.37.1.11> (accessed 3 June 2024).
3. Гундорова Т. Проявлення Слова. Дискурсія раннього українського модернізму. К. : Критика, 2009. 447 с.
4. Демська-Будзулак Л. Перечитування літературного канону неокласичним дискурсом українського літературознавства початку ХХ ст. // Наукові записки НаУКМА. Філологічні науки: літературознавство. 2017. Т. 195. С. 23–28.
5. Павлишин М. Канон та іконостас. К.: Час, 1997. 445 с.
6. Червоний шлях [Електронна копія]: громад.-політ. і літ.-наук. місячник: орган Укр. та Харк. обл. правл. Спілки рад. письм. (Київ : НБУ ім. Ярослава Мудрого).
7. Любас А. Як наздогнати Дебору Фогель? // Culture.PL [Електронний ресурс]. URL: <https://culture.pl/ua/stattia/yak-nazdohnaty-deboru-fogel>

УДК 94

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-414-9-64>

Ольман А.

ORCID: 0009-0001-2154-1186

Ph.D., дослідник

Академія івриту

м. Єрусалим, Ізраїль

ХАСИДСЬКИЙ ПЕРЕКАЗ ЯК ЗАМОВЛЯННЯ

Ключові слова: хасидизм, народна культура, народні оповідання, народне ставлення до магії.

Важливою частиною практики хасидизму та важливим джерелом наших відомостей про нього є перекази про праведників-“цадиків”, засновників руху або керівників громад. Іноді переказ хасидських